

USPJEŠNA PRIČA

Pomoć žrtvama/svjedocima u procesuiranju ratnih zločina

DELEGACIJA
EVROPSKE UNIJE
U BOSNI I HERCEGOVINI

U periodu od 2015. do 2017. godine, pet postojećih mreža institucionalne podrške žrtvama je ojačano i deset novih je osnovano

Mreže podrške koje podržava Evropska unija ključne za pomoć žrtvama/svjedocima u procesuiranju ratnih zločina

Rješavanje ratnih zločina iz nedavne prošlosti u BiH je težak proces i donosi stres žrtvama/svjedocima, ali i stručnjacima koji se bave ratnim zločinima. Pravno kažnjavanje počinitelja svih ratnih zločina je najvažniji dio procesa ozdravljenja, jer na taj način država ponovo uspostavlja vjeru u pravdu kao i svoj moralni kredibilitet.

Za Evropsku uniju zaštita i podrška žrtvama i svjedocima u Bosni i Hercegovini je ključni prioritet i predviđena je u Državnoj strategiji za ratne zločine u BiH iz 2008. godine, čiji je primarni cilj pravovremeno riješiti sve preostale slučajeve ratnih zločina. Implementacija Strategije je i jedan od glavnih prioriteta u okviru strukturiranog dijaloga o pravosuđu između EU i BiH.

S ciljem poboljšanja pristupa pravdi i rehabilitacije žrtava/svjedoka kroz pružanje brze multidisciplinarne pomoći, Evropska unija je finansirala projekt *Osiguranje pristupa pravdi za svjedoke/žrtve, kroz jačanje postojećih i uspostavljanje novih mreža podrške svjedocima u BiH*.

U zemlji sada djeluje 15 institucionalnih mreža podrške.

Na području FBiH formirano je 9 mreža, u kantonima: Zeničko-dobojski, Hercegovačko-neretvanski, Bosansko-podrinjski, Tuzlanski, Unsko-sanski, Srednjobosanski, Posavski, Kanton Sarajevo i Kanton 10.

Mreže u RS su uspostavljene su u: Banja Luci, Doboju, Bijeljini, Istočnom Sarajevu i Trebinju.

Formirana je i jedna mreža za područje Brčko distrikta.

Svako ima pravo da posjeduje imovinu, ličnu i u zajednici sa drugim osobama. Niko ne smije samovoljno biti lišen svoje imovine. (čl. 17)

Svako ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjeroispovjeti. (čl. 18)

Svako ima slobodu mišljenja i izražavanja. (čl. 19)

Svako ima slobodu mirnog okupljanja i udruživanja. (čl. 20)

Svako ima pravo da učestvuje u javnim poslovima svoje zemlje, neposredno ili preko izabralih predstavnica i predstavnika. (čl. 21)

Svako ima pravo na socijalno osiguranje i pravo da ostvaruje privredna, društvena i kulturna prava. (čl. 22)

Svako ima pravo na rad, sloboden izbor posla, pravične uslove rada i zaštitu od nezaposlenosti (čl. 23)

Svako ima pravo na jednaku platu za jednak rad. (čl. 24)

Svako ima pravo na odmor, razumno ograničenje radnog vremena i plaćeno odsustvo. (čl. 25)

Svako ima pravo na standard života koji osigurava zdravlje i blagostanje njega/nje i njegove/njene porodice. (čl. 26)

Svako ima pravo na obrazovanje. (čl. 27)

Svako ima pravo da učestvuje u kulturnom životu zajednice. (čl. 28)

Svako ima pravo na društveni i međunarodni poredak u kojem prava i slobode sadržane u Deklaraciji mogu biti potpuno ostvarenii. (čl. 29)

10. DECEMBAR/PROSINAC

SVA LJUDSKA BIĆA RAĐAJU SE
SLOBODNA I JEDNAKA U DOSTOJANSTVU I PRAVIMA

Projekt je organizovao javne događaje obilježavanja Međunarodnog dana potpore žrtvama torture i Dana ljudskih prava

Ukupan budžet projekta je viš od 2 miliona eura, od čega je EU doprinijela sa 1,7 miliona eura, a provodi ga Udruženje građana Vive Žene iz Tuzle, zajedno sa udruženjem Medica Zenica, Fondacijom Udružene žene iz Banja Luke, i Agencijom za saradnju, obrazovanje i razvoj ACED iz Banja Luke.

Do početka projekta, u zemlji je postojalo 5 mreža institucionalne podrške za žrtve/svjedoke. U okviru projekta, u periodu od 2015. do 2017. godine, ovih pet mreža je osnaženo, a uspostavljen je deset novih mreža.

Žrtva/svjedokinja, čiji identitet ostaje povjerljiv, objašnjava kako joj je prvu priliku da se upozna sa svojim pravima kao civilna žrtva rata pružila upravo mreža uspostavljena u okviru projekta.

„Prije pomoći koju sam dobila od organizacije Vive Žene 2015. godine, jedina pomoć koju sam primila bila su razgovori sa psihologom prije svjedočenja na suđenju koje je trajalo pet godina“, rekla je svjedokinja.

Sveobuhvatna pomoć tokom suđenja neophodna je za žrtve/svjedoke. U BiH je od najveće važnosti bilo razviti integrirani multidisciplinarni pristup

Nedostatak razumijevanja osjećaje žrtava zbog stigme vezane uz njihove ozljede dovodi do njihova obeshrabrenja da svjedoče na sudu, što usporava proces rješavanja slučajeva ratnih zločina i uspješno prevladavanje nasljeđa rata.

Institucionalne mreže podrške sastoje se od predstavnika institucija i nevladinih organizacija koje surađuju i pružaju stručnu i kvalitetnu podršku žrtvama/svjedocima u okviru zakonskih rješenja i svojih nadležnosti. Stoga je projekt zahtijevao sudjelovanje i angažiranje velikog broja predstavnika institucija, organizacija, stručnjaka, udruženja žrtava i cjelokupne javnosti.

Ključni dio projekta bila je obuka stručnjaka, kao i jačanje kapaciteta organizacija koje okupljaju ili sarađuju sa svjedocima/žrtvama. *Ukupno je 328 stručnjaka uključenih u rad pojedinih mreža završilo tri modula obuke što je bilo veoma važno jer su nevladine organizacije i udruženja građana važni partneri u provedbi projekta te predstavljaju nosioce mreža podrške i osiguravaju dugoročnu održivost.*

svjedocima/žrtvama i time im pružiti kvalitetnu psihosocijalnu, psihološku i pravnu pomoć koja je potrebna prije, za vrijeme i nakon suđenja.

Većina žrtava ratnih zločina ujedno su i važni svjedoci na suđenjima za ratne zločine. Svjedočenje žrtava, posebno silovanja i seksualnog nasilja, ključno je za ishod slučajeva, budući da je obično dostupno malo ili nimalo drugih dokaza. Međutim, svjedoci i žrtve koji su već u stalnom strahu od odmazde, jer javno govore o svojim iskustvima, često svjedočenje na sudu doživljavaju kao novu traumu.

328 stručnjaka koji su uključeni u rad pojedinih mreža završili su module obuke

Projekt je ojačao udruženja koja okupljaju ili sarađuju sa svjedocima/žrtvama

U cilju promocije važnosti uspostavljanja mreža za pružanje podrške žrtvama/svjedocima, projekt je organizovao i aktivnosti koje uključuju širu javnost. Međunarodni dan podrške žrtvama torture 26. juna, i Dan ljudskih prava 10. decembra obilježeni su u saradnji s institucionalnim mrežama podrške nizom javnih događaja s ciljem podizanja javne svijesti o važnosti podrške žrtvama.

Žrtva/svjedokinja s kojom smo razgovarali naglasila je važnost podizanja svijesti o pitanjima žrtava. Prije projekta, većina institucija koje je kontaktirala nije pokazala razumijevanje za civilne žrtve rata. "Često sam se osjećala diskriminirano. Suočavala sam se sa porugom, a bilo je i perioda kada sam morala skrивati svoju prošlost", obajsnila je.

Svjedoci/žrtve putem mreža mogu računati i na praktičnu pomoć, u sklopu čega im je pruženo više od 1000 usluga. Pored psihosocijalne podrške prije, u toku i nakon svjedočenja, mreže su kroz uvezan sistem odgovarale na logističke potrebe svjedoka/žrtava koji su npr. trebali prevoz do suda i nazad ili smještaj.

EU također pruža oko 15 miliona eura IPA sredstava za potporu procesuiranju slučajeva ratnih zločina, odnosno financiranje plaća za sudije, tužioce i pomoćno osoblje koje radi na procesuiranju ratnih zločina u relevantnim sudovima i tužilaštвima širom Bosne i Hercegovine, kao i za pokriće materijalnih troškova pravosudnih institucija za procesuiranje ratnih zločina. Opći cilj podrške je smanjenje broja slučajeva ratnih zločina koji uključuju identificirane osumnjičene, u državnim tužilaštвima za 50% u roku od 5 godina.

Osim toga, EU (Evropska komisija i zemlje članice EU kroz bilateralne projekte) glavni su donatori Međunarodne komisije za nestale osobe (ICMP). Od 2004. godine, sredstva EU korištena su za podupiranje aktivnosti ICMP-a u prikupljanju i obradi uzoraka DNA od članova obitelji nestalih osoba, ponovnom spajajući posmrtnih ostataka, kao i aktivnostima na terenu u regiji. Ova pomoć pomaže Bosni i

Hercegovini da se suoči sa svojom bolnom prošlošću i znatno pridonosi mehanizmima tranzicijske pravde.

Fotografije obezbjedio projekt „*Osiguranje pristupa pravdi za svjedočke/žrtve, kroz jačanje postojećih i uspostavljanje novih mreža podrške svjedocima u BiH*“.

Delegacija Evropske unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a, 71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

T. 00387 33 254 700
F. 00387 33 666 037

Za povratne informacije i komentare
o priči, molimo Vas kontaktirajte
Zoru Stanić iz Tima za komunikacije
putem e-maila:
zora.stanic@eeas.europa.eu

www.europa.ba facebook.com/europaba twitter.com/eubih youtube.com/eubih delegation-bih@eeas.europa.eu